

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunfullmäktige

Dokumentansvarig:
Näringslivsdirektör

Datum:
2024-03-06

Diarienummer:
KSN-2023- 03219

Näringslivsprogram

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Uppsala – ett innovativt och attraktivt kunskapssamhälle som driver utveckling.

Det är entreprenörerna och företagen i Uppsala som är grunden för ett hållbart välfärdssamhälle. När det går bra för våra företag går det också bra för kommunen. Samhällsutvecklingen sker i allt snabbare takt och både näringslivet och medborgare förväntar sig en hög servicenivå och effektiva tjänster inom alla de verksamhets- och ansvarsområden där kommunen har rådighet och skyldighet att verka. För en stark näringslivsutveckling framåt behöver vi som kommun säkerställa att Uppsala fortsatt är en plats där det är attraktivt att bo, leva, arbeta, besöka, utbilda sig och driva företag. För att möta samhällsförändringar krävs nya sätt att leda och arbeta med klimatutmaningarna. Innovation är centralt i klimatarbetet. Miljö- och klimatdriven verksamhets- och affärsutveckling genomförs via breda samarbeten med hela näringslivet. I det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet är näringslivet en part.

Generella förutsättningar såsom bostäder, skolor, äldreomsorg och infrastruktur är avgörande för en god samhällsutveckling, Uppsala fortsätter att attrahera många – mitt i ett av Europas mest expansiva tillväxtområden. Näringslivet utvecklas bra med nya företag, världsledande forskning, innovationer och en vardag full av möjligheter med många småföretagare. Människor flyttar hit, nya stadsdelar växer fram, kransorter stärks och nya företag startas.

Skolan bidrar till att elever når sin potential och företagen får en god lokal rekryteringsbas. Ett starkt kultur- och idrottsutbud och tillgång till natur- och grönområden bidrar till en balans mellan arbete och en aktiv fritid. Kulturella- och kreativa näringar kopplas samman med övriga näringslivet genom utökat nätverkande och skapar en miljö som uppmuntrar till entreprenörskap och nya affärsidéer. En attraktiv stadskärna fylld av upplevelser. Denna bild av Uppsala ska bibehållas och stärkas för en hållbar attraktiv framtid för alla som bor, lever, verkar och besöker Uppsala. Uppsala ska förbättra sin internationella topposition i jämförelse med världsledande kunskapsstäder.

Uppsala är en stark tillväxtmotor i Uppsala-Stockholmsregionen. Uppsalas två framstående universitet, universitetssjukhus, ett prisat innovationsstödssystem, flera offentliga expertmyndigheter och vår geografiska placering med närhet till Sveriges största flygplats, och ett mycket brett växande näringsliv är vår grundplatta för framtiden.

Uppsala kommun har en hög målsättning i sitt näringslivstödjande arbete. Vi ska uppfattas som en självklar och attraktiv affärspartner. Näringslivsprogrammet kraftsamlar hela kommunkoncernen i genomförandet av näringslivsarbetet. Programmet ska komplettera och kompletteras av övriga styrdokument inom kommunen och andra relaterade styrdokument.

Syfte

Syftet är att behålla och attrahera den kompetens och drivkraft som skapar Uppsalas konkurrenskraft. Den ekonomiska hållbarheten ska vara stark samtidigt som den sociala och ekologiska hållbarheten stärks. Huvudmålet är att underlätta för befintliga företag att nå sin fulla potential och att skapa förutsättningar för nya etableringar. För att svara mot den förväntade befolkningsökningen och tillvarata Uppsalas potential är målet att skapa förutsättningar för minst 2000 nya arbetstillfällen per år, varav minst 70 procent i det privata näringslivet. Nära hälften av jobbtillväxten inom privat sektor förväntas ske inom exportindustri och affärstjänster.

Omfattning

Näringslivsprogrammet och dess tillhörande handlingsplan riktas till samtliga nämnder och styrelser i Uppsala kommunkoncern. Näringslivsprogrammet utgör grunden för att förstärka kommunens insatser inom näringslivsfrågor och genomförandet av åtgärder tillsammans med näringslivet och andra berörda organisationer. Programmet och med tillhörande handlingsplan beskriver målområdena för de kommande åren. Programmet och tillhörande handlingsplan ska komplettera och kompletteras av övriga program och handlingsplaner.

Ansvar, genomförande och spridning

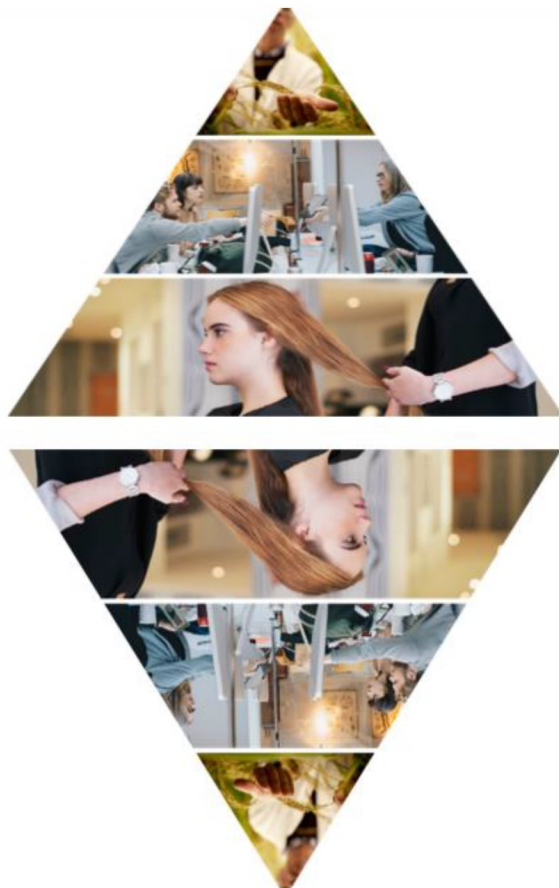
Kommunstyrelsen ansvarar för den interna samordningen och den övergripande samordningen med externa parter i programmets genomförande. Kommunstyrelsen svarar också för programmet och handlingsplanens spridning inom Uppsala kommunkoncern och med berörda externa parter i näringslivsarbetet.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser har ett ansvar att utarbeta åtgärder som bidrar till målområdenas uppfyllelse inom ramen för sin verksamhets- och affärsplanering. Nämnder eller bolagsstyrelser som fått ett utpekat ansvar för en prioriterad åtgärd i programmets tillhörande handlingsplan ska omhänderta åtgärden i sin verksamhets- eller affärsplan. Näringslivsprogrammet ska genomföras och följas upp i Uppsala kommuns ordinarie planerings- och uppföljningsprocess.

Nuläge

För att säkra att Uppsala kommun är en av Sveriges ledande näringslivskommuner har programmet tre utgångspunkter:

- tillväxt i befintliga företag
- nya företag startas
- fler företag etablerar sig

Figur 1: Näringslivspyramiden. Näringslivspyramiderna finns beskrivna i Näringslivsanalysen, som beskriver nuläget i dag i Uppsalas näringsliv och påvisar styrkan samt relationerna för hållbar tillväxt mellan de olika delarna i näringslivet. Näringslivsanalysen uppdateras löpande.

Förenklat kan vi dela in Uppsalas näringsliv i tre delar: exportindustri, affärstjänster och vardagliga verksamheter. Delarna är starkt beroende av varandra och påverkar på olika sätt tillväxten i antal arbetstillfällen.

Företagsklimat

Företagsklimatet i kommunen är hela den omgivning som på olika sätt påverkar företagets utveckling. Det påverkas av en mängd aktörer på lokal, nationell och internationell nivå liksom företagets egen påverkan på sin omgivning. Uppsala kommun har en viktig roll som motor i arbetet med att skapa förutsättningar för ett bättre företagsklimat i samverkan med näringslivet, organisationer och offentliga aktörer.

Det är viktigt att arbeta med att öka kunskap och insikt i entreprenörskap för att främja en god attityd till företagande. I alla utbildningsmiljöer är det viktigt att synliggöra möjligheten att starta företag, och även att öka kontaktytorna med det lokala näringslivet. Att lyfta fram företagare, både kvinnor, män och unga, som förebilder är viktigt. Det är även angeläget att bidra till aktiviteter och mötesplatser där företagare får synas och möjligheter att skapa nätverk med universiteten, offentliga aktörer och andra organisationer. Det bidrar till en ökad förståelse och skapar en kreativ miljö.

Omvärldsanalys 2024

Hastigheten i omvärldsförändringar och Uppsalas egen dynamiska utveckling leder till förändrade behov när det gäller bostäder, verksamhetslokaler, offentliga rum och kommunikationer. Uppsala analyserar både globala och lokala förutsättningar för att tillsammans med näringslivet skapa bästa förutsättningar för hållbar tillväxt. Ett högre ränteläge, lågkonjunktur och pågående krig i vår nära omvärld är ingångsvärden.

Uppsala kommun och näringslivet påverkas av omvärlden och händelser som ligger utanför vår kontroll. Omvärldsanalysen 2024 lyfter fram sju övergripande trender som sannolikt kommer att påverka Uppsala både på kort och lång sikt.

Figur 2: Omvärldsanalys 2024. Källa: Uppsala kommuns omvärldsanalys, uppdateras årligen.

Programmet innefattar alla företag och branscher i Uppsala kommun. Men den har i vissa delar särskild inriktning på kommunens fokusbranscher för att säkra den unika tillväxtstruktur som Uppsalas näringsliv bygger på. De kunskapsintensiva arbetsplatserna i kommunen finns inom flera olika branscher. Life science, grön utveckling och digital utveckling dominerar. Tillväxten inom de kunskapsintensiva företagen bidrar till att utveckla och bredda övriga branscher inom näringslivet inklusive besöksnäringen. Samordnande och klustertänk inom de kunskapsintensiva branscherna ger ringar på vattnet även för övriga branscher och företag.

Målområden

För att förstärka Uppsalas starka position internationellt och nationellt pekar näringslivsprogrammet på sex prioriterade målområden. Dessa pekar både på områden där kommunen har egen rådighet över utvecklingen och områden som endast kan säkras i god samverkan med externa aktörer.

Målområde 1. Attraktionskraft

Uppsala är en av Sveriges fyra storstäder – mitt i ett av Europas mest expansiva tillväxtområde, Uppsala-Stockholmsregionen. Näringslivet blomstrar med nya företag, världsledande forskning och innovationer. Uppsala ska vara en attraktiv kommun att leva och verka i och en attraktiv plats att besöka, därigenom skapas ett starkt platsvarumärke. Flera branscher befinner sig i en kontext av global konkurrens om kompetens, kapital och investeringar. Genom att paketera Uppsalas styrkor är vi tydliga med platsens gemensamma erbjudande. Kommunen och flertalet samverkansaktörer har kraftsamlat kring utvecklingen av Uppsalas platsvarumärke vilket ska fortsätta stärkas och marknadsföras så att alla kan dra nytta av det oavsett bransch. Ett starkt platsvarumärke bidrar till positiv samhällsutveckling och internationell konkurrenskraft.

Ett platsvarumärke utgörs av de samlade associationer, värden och upplevelser som finns kring en plats, och byggs inifrån och ut av oss alla som bor lever och verkar i Uppsala kommun. Att utveckla och stärka ett platsvarumärke kräver samverkan, målmedvetenhet och är ett långsiktigt arbete.

Målområde 2. Kompetensförsörjning

Tillgång till kompetent arbetskraft är en av de viktigaste förutsättningarna för ett innovativt och växande näringsliv. Därför är det viktigt att grundskola, gymnasiet, universitet och övrig utbildningsverksamhet kan möta föränderliga behov av kompetens och att företagen möjliggör den praktik som behövs. Studenter och forskare vid universiteten utgör en viktig rekryterings- och kunskapsbas för näringslivet som skapar möjligheter för fler att stanna efter avslutade studier. Det finns stora behov av arbetskraft i Uppsalas näringsliv med särskilt yrkeskunnande som inte kräver universitetsutbildning. Ny teknik nyttjas för att frigöra arbetskraft till personalintensiva verksamheter inom privat och offentlig sektor. Samverkan mellan företag, grund- och gymnasieskolor och vuxen- och arbetsmarknadsutbildning, universiteten, arbetsmarknadsregionen och grannkommuner i länet, är avgörande för att säkerställa en väl fungerande och långsiktig kompetensförsörjning. Kommunens bostadsförsörjning ska utvecklas för att säkerställa tillgång till olika upplåtelseformer som svarar mot efterfrågan inom olika yrkesgrupper som är viktiga för kompetensförsörjningen.

Målområde 3. Innovations- och tillväxtkraft

Uppsala har en lång tradition av att vara en plats för kunskap och företagande, och är världsledande och fortsätter att växla upp innovations- och tillväxtkraften genom väl utvecklade mötesplatser för samverkan. Uppsala kommun ska fortsätta stödja och utveckla vårt världsledande innovationsstödjande system för att säkerställa kapital, kunskapsnätverk och infrastruktur. Vi stärker effekthemtagningen för tillväxt genom att nyttja innovations- och tillväxtkraften genom det innovationsstödjande systemet och företagsfrämjande aktörer. Våra företagsmiljöer, mötesplatser för samverkan och branschkluster bidrar till tillväxt och lyskraft. Arbetet med innovation och omställning i offentlig verksamhet bidrar till utveckling i näringslivet och av kommunens verksamhet. Det kommer invånarna till nytta genom effektiv service och tjänster.

Målområde 4. Företagsservice

Förtroendevalda och tjänstepersoner inom koncernen har genom sitt bemötande och arbetssätt en viktig roll i hur Uppsala kommun uppfattas av näringslivet. Beslutsgång, myndighetsutövning, den service vi erbjuder, infrastruktur och tjänster ska kännetecknas av ett positivt förhållningssätt, hög servicegrad, kvalitet och effektivitet. En förutsättning för ett växande näringsliv i Uppsala är att det är enkelt att driva företag. En god dialog, tydlig information och hög tillgänglighet ska finnas om enskilda ärenden och kring regelverk i stort. Kommunens myndighetsservice förstärker sin tillgänglighet och service genom att tillhandahålla e-tjänster. Det möjliggör enkel och effektiv åtkomst till viktiga funktioner och information för företagen, oberoende av tid och plats. Genom löpande uppföljning utvecklar kommunen servicen med företagens olika behov i fokus.

Målområde 5. Markberedskap och infrastruktur

Uppsala fortsätter att växa och investeringstakten är hög. Tillsammans med näringslivet vill kommunen skapa goda förutsättningar både för expansion hos befintliga företag och etablering av nya företag. Investeringar kommer att göras för att omvandla befintliga fysiska verksamhetsområden och proaktivt förbättra utbudet av mark och lokaler i nära samverkan med fastighetsägare.

När vi utvecklar verksamhetsmark gör vi det med Uppsalas internationellt starka position inom kunskapsintensiva exportnäringar och avancerad produktion med läge, inriktning och hållbarhet i fokus. För alla företag oavsett storlek och bransch ska kommunen erbjuda en enkel och tydlig etableringsprocess. För att lyckas krävs tidig och kontinuerlig dialog med ledningsägare inom el, vatten och annan teknisk försörjning utifrån näringslivets föränderliga behov.

Målområde 6. Upphandling

Uppsala ska nyttja omställningskraften i den offentliga affären med upphandling som ett strategiskt verktyg för innovation. Genom arbetet med upphandling i nära dialog med leverantörer och verksamheter uppfylls kommunens mål, och kommunkoncernens ekonomiska resurser nyttjas effektivt. Vi ska genomföra upphandlingar på ett affärsmässigt sätt och utifrån ett helhetsperspektiv med hänsyn till utvecklingsbehov, kvalitet och kostnad. Uppsala kommun ska uppfattas som en bra och attraktiv affärspartner av leverantörsmarknaden. Upphandlingarna ska bidra till långsiktiga och strukturella förändringar i social, ekologisk och ekonomisk hållbar riktning.

Uppföljning

Näringslivsprogrammet ska följas upp i Uppsala kommuns ordinarie planerings- och uppföljningsprocess. Nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag inom kommunkoncernen redovisar åtgärder och aktiviteter i ordinarie uppföljningsprocesser. Uppsalas position och förflyttning mäts genom en samling av indikatorer samt nationella och internationella jämförelser. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljningen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av programmet. Utöver kommunens interna uppföljning av näringslivsprogrammet ska det föras en fortsatt dialog med representanter för näringslivet om förflyttningen inom programmets prioriterade målområden via Näringslivsrådet i enlighet med gällande föreskrifter. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering sker genom gemensam beredning.

Relaterade dokument

Handlingsplanen ska inte fokusera på mål, indikatorer, strategier och insatser som redan omfattas av andra relaterande befintliga program och handlingsplaner.

- Översiktsplan
- Miljö och klimatprogram
- Innerstadsstrategin
- Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete 2022
- Program för bostadsförsörjningen
- Kulturpolitiskt program
- Energiprogram 2050
- Landsbygdsprogram
- Vattenprogram för Uppsala kommun
- Idrottspolitiska programmet
- Elitidrottsprogrammet
- Regional utvecklingsstrategi i Region Uppsala (RUS)
- Besöksnäringstrategi för Uppsala län 2021–2024
- STUNS strategiska plan
- SBA, Stockholm Business Alliance verksamhetsplan